

Lektorlaget støtter Høyres forslag om fornyelse av karriereveiledning i skolen.

Kunnskapsgrunnlaget det vises til i representantforslaget, tilsier at alle skoleeiere ikke har tatt ansvaret tilstrekkelig alvorlig. Høyre viser til forskning som viser at 22 prosent av elevene ikke syntes de hadde fått god nok informasjon til å foreta et godt og informert utdanningsvalg (10.trinn), og at kun 37 % av elevene hadde fått individuell veiledning.

Dette mener vi ikke er godt nok.

Det stilles i dag ikke kompetansekrav for undervisning i faget utdanningsvalg. Lektorlaget har ønsket kompetansekrav også i dette faget i en årrekke.

Karriereveilederne på ungdomstrinnet og i videregående opplæring har en sentral rolle i kvalitetsutvikling av skolesystemet. Norsk Lektorlag støtter Liedutvalget i at: *«Utvalgets forslag til en ny videregående opplæring krever at ungdom og voksne får god karriereveiledning på et tidlig tidspunkt. Utvalget mener at fylkeskommunen må få et større ansvar for å ivareta karriereveiledningen. Dette innebærer at fylkeskommunen må jobbe tett opp mot kommunene og grunnskolene i arbeidet. Informasjonsflyten om elevene må bli bedre.»*

Kvaliteten på karriereveiledning i skolen kan bli enda mer viktig med den kommende Fullføringsreformen, hvor det legges opp til at elevene vil måtte ta enda flere valg som del av sin grunnopplæring. Kunnskapsdepartementet skrev i høringsnotatet til opplæringsloven at *«Regjeringen vil også forbedre og videreutvikle videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen»*, men dette er etter det vi kan se, ikke fulgt opp av Støre-regjeringen. Høyres initiativ er derfor ekstra velkomment.

Avsett tid

Vi er dessverre ikke overrasket over at mange rådgivere rapporterer at det er avsatt for lite tid til arbeidet, også sett i forhold til oppgavene rådgiverne pålegges og er forventet å utføre. Variasjonen mellom skolers kompetanse, arbeidsdeling og nettverk får trolig reelle konsekvenser for kvaliteten og innholdet i tilbudet elevene får. Dette mener vi ikke er akseptabelt i fellesskolen. Vi stiller oss derfor bak Høyres forslag (1) om at det utredes hvordan ansvaret for karriereveiledningstjenesten kan samles og koordineres bedre.

Samtidig savner vi konkrete forslag om at en øker kompetansekravene til rådgiverne, sørger for nødvendig videreutdanning, og avsatt tid og økt lønn til å påta seg oppgavene.

Still konkrete kompetansekrav

Vi støtter Høyres forslag (2) om at en bør vurdere om karriereveileder bør være en egen stillingskategori i skolen. Denne vurderingen må inngå i arbeidet med å utvikle karriereveier i skolen.

Samtidig mener vi diskusjonen om hvilke krav til kompetanse vi skal stille, er viktigere enn om tjenesten utføres av ansatte i en funksjon, eller i en egen stillingstype.

Vi har stilt oss tvilende til om Kunnskapsdepartementets tiltak med å utvikle kompetansestandarder for karriereveiledningen i skolen basert på det nasjonale kvalitetsrammeverket for karriereveiledning,

vil virke tilstrekkelig kvalitetssikrende. Som del av innspillene til ny opplæringslov etterspurte vi innføring av konkrete kompetansekrav for å kunne fylle funksjonen som rådgiver/karriereveileder i skolen.

Vi støttet også separate bestemmelser for rådgiving om utdannings- og yrkesvalg, og rådgiving om sosiale og personlige forhold, da disse krever ulik kompetanse og arbeidsmåter. Videre støttet vi innføring av begrepet karriereveiledning.

Norsk Lektorlag har vært og er en forkjemper for innføring av kompetansekrav for undervisning, og vi mener de samme prinsippene bør kunne legges til grunn for å sikre bedre kvalitet i rådgivningstjenesten i skolen. Derfor støttet vi Kjærgårdutvalgets konklusjon, allerede i 2016, om at grunnlaget for utvikling av profesjonalitet i veiledningen og profesjonsidentitet hos veilederne svekkes når det ikke stilles krav eller det stilles vage krav til formell kompetanse. Fastsetting av 60 studiepoeng som kompetansekrav til karriereveiledere i grunnopplæringen er nødvendig. Vi vil imidlertid advare mot at vurderingen av hvilke utdanninger som regnes som relevante i denne sammenhengen, overlates til den individuelle skoleleder. En bør ha nasjonale standarder som gjør det lettere for skoleledere å vurdere hva som er relevant og riktig kompetanse når stillinger som karriereveiledere skal besettes.

Vi mener, som Kjærgårdutvalget i 2016, at det på sikt bør stilles krav om karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå for karriereveiledere i grunnopplæringen, og at det bør stilles krav om 30 studiepoeng for undervisning i faget utdanningsvalg.

At det ikke har vært en bevegelse mot høyere kompetansekrav på dette feltet på 7 år, er i seg selv forstemmende.

Tilby videreutdanning til karriereveilederne som del av karriereveier

I tråd med at vi mener det bør stilles konkrete kompetansekrav for karriereveiledning, må også ansatte i denne funksjonen ha gjennomgått en videreutdanning som rustet dem godt for oppgavene. Vi støtter Høyres forslag (3) om at regjeringen må styrke videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen.

Tilstrekkelig tilgang på minoritetsrådgivere

IMDis tall viser at det i 2022 var 59 minoritetsrådgivere i ungdomskoler og videregående skoler. Dette er trolig et for lavt tall, sammenlignet med behovet. Vi støtter derfor Høyres forslag (4) om å sikre at ungdomsskoler har tilstrekkelig tilgang på minoritetsrådgivere, men mener dette også må gjelde videregående opplæring.

Lektorlaget ønsker for øvrig at det gjøres et arbeid nasjonalt for å tydeliggjøre ansvars- og oppgavefordeling for de ulike profesjonene i «laget rundt» eleven. Dette vil også gjelde for minoritetsrådgiverne.